

Esimehe veerg

Kalendril on veel kaks viimast lehte ette keerata, siis saab 2007.a ümber. Kell sai just-just talveajale keeratud ja hommik tundub nüüd pisut valgem, aga õhtu sedavõrd varem kottpime. Kured ammugi läinud ja kurjad ilmadki olnud. Haned läksid veel üsna hiljuti ja hallaöid on mõnedki olnud. Luikede minekut ja luigelaulu möödunud suvele võib juba lähiajal oodata ning ega siis lumi ja talvekülmad ka enam kaugel ole. Mesilased ja mesinikud valmistuvad talvitumiseks.

Sügis on maarahvale ikka tibude lugemise aeg olnud, kus saagiaasta tulemused kokku rehkendatakse. Eks mesinikelgi on meesaak ammugi kokku arvatud ja loodetavasti suurem või väiksem osa meest praeguseks juba ka müüdnud. Eestimaa üldise hinnangu võib öelda, et oli keskmiselt hea meeaasta. Mõnel pool saadi koguni väga hea meesaak, aga piirkonniti oli meevuril loodetust vähem tööd.

Möödnud hooaeg ja mesilaspere-de kiire areng algas kevadel varakult ja kestis ka suve lõpus üsna pikalt. Pika haudmeperioodi tõttu paljunesid ka varroalestad tavalisest suuremal määral. Juba kesksuvel kurtsid mõned mesinikud, et peredes on mesilastel näha varroalesti ja osa noori koorunud mesilasi on lestakahjustusest deformeerunud tiibadega. Väga suure lestasuse korral kippusid mõned sellised pered veel augustikuus sülemlema. Selle tagapõhjaks on mesilaspere bioloogiline kaitsemehhanism. On ju teada tõsiasi, et suure lestad arvukusega pered kalduvad sageli hukkuma hilissügisel või talvel. Sülemlemisel jääb suurem osa lestadest haudmega koos vanasse tarusse maha ja väiksema lestakoormaga sülem

võiks uues pesapaigas lootusrikkamalt talvele vastu minna.

Tänavu sügisel peaks iga mesinik endalt küsima, kas varroatoositõrje sai ikka piisavalt hästi tehtud. Kui peaks vaja olema, saab veel eeloleval hilissügiselgi lesti tõrjuda, tilgutades oblikhappe-suhkru-vesilahust kobardunud mesilastele otse kärjetänavasse. Kuna kogu haue on praeguseks juba koorunud ja kõik lestad asuvad mesilastel, siis on raviefekt suhteliselt hea – kuni 80 – 90 %. Sellist oblikhappe tilgutusravi soovitatakse teha veel siis, kui termomeeter näitab veel vähemalt paari soojakraadi. Samas on mõnedki Soome mesinikud teinud oblikhappe lahuse tilgutamise meetodil varroatoosiravi ka null-kraadise õhutemperatuuriga või isegi paari külmakraadiga, kuid seda vast erandlikult häda vajaduse korral.

Mesindus on enamusele mõnusaks looduslähedaseks harrastuseks, aga paljudele on mee tootmine müügiks ka sissetuleku saamiseks. Kui Eestis on kokku enam kui 7000 mesinikku, siis ainult 50 – 60 mesinikule on mesindus ainsaks või peamiseks elatusallikaks ja veel umbes 250 mesinikku saavad mee tootmisest ja müügist tuntava osa sissetulekust. Peale selle võiks välja tuua veel kuni 1000 väiksemat mesilat, kus osa toodetud mett läheb müügiks. Piltlikult öeldes, mesi annab neis väikemesilates vorstiviilu leivakäärule ning aitab veidi paremini eluga toime saada. Sellesse gruppi kuulub näiteks osa mesinikke-pensionäre, kellele mesila on lisa-pensionifondiks.

Põllumajandusministeerium korraldas 2007.a septembris maarahva hulgas ettevõtjate-tootjate küsitluse, et tea-

da saada, millised üleriigilised, maakondlikud või erialaorganisatsioonid esindavad nende majanduslikke ja erialaseid huve kõige paremini. Välja saadeti 9384 ankeeti, sh mesinikele 300. Tagasi saadi ning arvesse võeti neist 3489. Paljude ankeetide mitteametamise põhjuseks oli asjaolu, et polnud märgitud FIE või muu ettevõtlusvormi korral ametlikku registreerimisnumbrit.

Ankeetide vastuste osas on rõõmustav, et Eesti Mesinike Liitu on end peamiseks või oluliseks esindusorganisatsiooniks nimetanud 130 vastanut. Nende põhiosa moodustavad mesinikud-ettevõtjad, kuid lisaks on ka hulgaliselt põllumehi ja isegi kalureid, kellele mesindus ja meetootmine on ettevõtluse kõrvalharuks. Selle tunnustuse kõrval peab EML aga kindlasti endale aru andma, et tööd mesinike huvide kaitseks ja mesinduse edendamiseks tuleks veelgi tõhusamalt teha.

Äsja alanud teise mesindusprogrammi täitmine annab Eesti mesinduse edendamiseks hulga võimalusi. Aga lisaks tuleks rohkem ära teha koostöös ministeeriumiga, seda eelkõige seadusloome osas. See tähendab nt mesilate vabariikliku registri loomist, taimekaitse ja mesilashaiguste tõrje seadusandluse kohendamist mesinike vajadustest lähtudes ja palju muudki. Igatahes kui EML ja mesinike esindajad 15. oktoobril põllumajandusministriga enam kui tund aega mesinduse probleeme ja lahenduste võimalusi arutasid, avaldas minister valmidust meie algatusi toetada. Võtkem siis ühiselt seda rauda taguda, kuni raud tuline.

Aleksander Kilk
EML juhatuse esimees

Käesoleva trükise väljaandmist toetab Euroopa Liit Eesti Mesindusprogrammi raames

Arne Axen – rootsi mesinik Kanadas

Oktoobrikuu lõpudekaadil külastas Tallinat rootsi soost, kuid Kanadas elav mesinik Arne Axen koos abikaasa Lailaga. Sõidu peamiseks eesmärgiks oli tutvuda kauni ajaloolise Tallinnaga ja samas näha oma silmaga, kuidas edeneb elu uuenevas Eestis. Muidugi pakkus neile ootusärevust ja närvikõdi võimalus hinnata kuuldusi vastuoludest eestlaste ja muulaste vahel, seda eriti möödunud aprillisündmuste taustal. Oldi väga rahul, et tegelikkuses mingeid nähtavaid vastuolusid silma ei hakanud (no see veel puuduks!). Samas suure hulga venekeelsete eestimaalaste kodakondsuseta tuli ikka jutuks ja jäigi neile mõistatuseks. Ega teistes oludes elanud inimestel pole lihtne aru saada Eesti sündmuste ajaloolisest taustast ja tänapäevast arengutest.

Arne kui mesinik tundis loomulikult huvi ka Eesti mesinduse vastu. Parimal viisil saab mesinduse osas selgust ikka mesilasi ringi vaadates ja mesinikuga jutu ajades. Kui helistasin meie tuntud emadekasvatatajale Mai Endlale ja oma

oli koguni nii hästi korraldatud, et pea pooltest tarudest tulid mesilased mõnekaupa lennule – meid tervitama, ma tahaks uskuda. Arne uudishimu rahuldamiseks kergitasime ka tarukatust ja uurisime, kuidas eesti taru seestpoolt välja näeb. Kui veel kättemati üles tõstisime ja talvitumisvalmis pere raame näpuga toksides üle lugesime, sai meie külaline ühelt pahaselt mesilaselt nõela kätte. Nii et vahetu kogemus meie mesindusest on tal nüüd tükiks ajaks meele.

Pärast kohvitassi juures tuli juba pikemalt juttu mesindusest nii Arne ja Kanada poolelt kui Eestis. Arne sündis ja kasvas Rootsis ning hakkas seal poisieas ka mesilasi pidama. Pärast ülikooli lõpetamist keemiainsenerina otsustas Arne maailmas ringi vaadata ja alustada Kanadast. See oli hea valik. Nõnda Arne Kanadasse juurduski. Täna on ta juba enam kui 10 aastat pensionär, kuigi välimuse järgi seda küll ei ütleks.

Kanadas hakkas Arne uuesti mesilastega tegelema veidi enam kui kakskümmend aastat tagasi. Pensionile jäädes kasvatas ta mesilasi kiiresti 200 pereni ja sealmaal on see tänaseni. Arne elab ja peab mesilasi Lääne-Kanadas nn Briti Columbias Vancouveri lähedal. Tänu läände ookeanile avanevale orule, mida soojendavad niisked meretuuled, on kliima pehme, kuid talvel ja kevadel niiskevõitu. Talvel ei lange temperatuur enamasti alla miinus kümne kraadi ja mõnigi talv on orus lausa lumeta ja musta maaga. Mesilasperedel algab

talverahu enamasti novembris ja kestab veebruarini. Kuid juhtub ka, et jaanuaris käivad mesilased soojade ilmade aegu lendamas. Samas sadakond kilomeetrit eemal mägedes ja sisemaal on talv hoopis karmim ja kestm.

Arne mesilasi toodetakse keskmiselt 6–7 t mett aastas, lisaks 1500–1700 mesilasema ja umbes 150 mesilasperet kevadeti müügiks. Mee müügipoolt hoiab pereema Laila – praktiliselt kogu mesi müüakse 0,5 ja 1 kg purkides talutoodete turul. Mee turuhind on keskmiselt 9 kanada dollarit/kg (veidi enam kui 90 kr/kg). Kauplustes on mee hind keskmiselt 100–120 kr/kg, importmee korral kuni kolmandik vähem.

Mee hulгимүүгил pakendajatele saaks mesinik vaid 25–30 kr/kg ja enamus väikemesinikke seda võimalust ei kasuta. Nii jääbki pakendajate osaks odav importmesi peamiselt Hiinast või Argentiinast, samuti tuntav osa suurmesinike toodangust. Kanadas on suurmesinikel tavaliselt vähemalt 1500–2000 peret. Väiksema pere arvu korral ei tasu mesindus ära, sest mee hulгимүүги hind on sedavõrd madal. Mesindushooajaks võetakse suurmesilasse tööle mesinike brigaad arvestusega ca 500 mesilasperet mesiniku kohta. Keskmised meesaagid on Lääne-Kanadas 30–40 kg piires pere kohta, kuid näiteks Alberta provintsi kliima tingimustes kuni 100 kg või rohkemgi.

Veel mõnest huvitavast üksikasjast Arne Axeni mesinduses. Ta kasvatab buckfast-mesilasi, mille aretuse aluseks on monticola-mesilased, mis looduslikult pärinevad Kesk-Aafrikast Kilimandžaar piirkonnast. Monticola-mesilaste aretusega tegeleb Rootsi üks aktiivsemaid tõuaretajaid Erik Österlund ja ka Arne Axeni tõumaterjal pärineb tema mesilast. Arne hindab monticola-mesilaste juures pere tugevust ja haigus- ning ilmastikukindlust, sülemlemiskainet käitumist, head

sooviga tema mesilast külastada lagedale tulid, oli ta lahkesti nõus. Suur tänu Sulle, Mai! Nõnda me kenal päikesevinesel oktoobri lõpunädala hommikul Hүүrus Mai külalisteks saimegi. Meie vastuvõtt

talvitumist, head mee- ja õietolmukorje võimet. Õietolmu ja suira rohkust peres peab Arne üheks eelduseks kasvavate noorte mesilaste pikemale elukaarele ja suuremale korjevõimele, samuti mesilasperede heale vastupidavusele lubihaudme suhtes.

Mesilasemade kasvatamisel kasutab Arne Axen Jenter-süsteemi. Mesilasemade kasvatamiseks antakse kupualgmetes vaglad spetsiaalselt ette valmistatud stardi- ja kasvatusperedesse. Neis peredes peab tingimata olema vähemalt kolmandik noori mesilasi, kes hakkavad vaklu rohke toitpiimaga toitma. Sealjuures peab Arne oluliseks nende perede eelnevat toitmist õietolmu ja mee baasil valmistatud kandiga, mis omakorda annab valmiduse rohkeks ematoitpiima eritamiseks. Hästi toidetud vakladest kasvavad ka kvaliteetsemad mesilasemad. Pärast kaanetamist viiakse emakupud küpsema inkubaatorisse, kus need ka kooruvad.

Mesilasemade paarumiseks moodustatakse 2 langstroth-raamiga paarumispered. Pärast ema paarumist, munema hakkamist ja eemaldamist (nt paarunud ema müüakse) saab samale perele anda

küpse emakupu, millest koorunud ema võetakse hästi vastu. Nii saab sama paarumisperet kasutada hooaja jooksul 3–4 korda. Sealjuures paremad ja kvaliteetsemad emad saadakse Arne hinnangul juulikuus.

Kas mesilasemade kasvatustasub ära? Ühest küljest vahetab Arne omakasvatatud ja paarunud emadega augustikuu lõpus välja kõigi oma 200 mesilasperede emad. Seega on tema mesilasjärgmisel hooajal praktiliselt kõik noored emad. Umbes 150 noore mesilasema baasil moodustab Arne 10-raamilised kunstpered, mis pärast talvitumist järgmisel kevadel müüakse hinnaga umbes 100–110 dollarit. Ülejäänud 1000–1300 mesilasema müüb ta piirkonna mesinikele hinnaga 20 dollarit (veidi enam kui 200 krooni). Tema kasvatatud mesilasemad on hinnas ja nõudlus on suur.

Arne mesindustegevuses on veel üks tulupool, nimelt mesilasperede rentimine tolmeldamistööks mustika- ja vaarikaistandustesse. Kui pered on puhastuslennu teinud, tavaliselt märtsikuu alguses, annab Arne neile peale õietolmu ja meega valmistatud kandipätsi. Sellest peale

algab mesilaspere kiire areng ja aprilli lõpuks on 2-korpused taru mesilasi tulvil. Just aprilli lõpus ja mais ongi mustika- ja vaarikaistandustes õitsemise ja tolmeldamise aeg. Kuu või veidi kauem kestva tolmeldamistöö eest makstakse Arnele 75 dollarit pere kohta. Sellele lisaks on mesilased kogunud monofloorset mustika- ja vaarikaõite mett, mis läheb hästi kaubaks.

Arne arvab oma mesinduse kohta, et tegelikult on see tema jaoks eelkõige hobi ja mõnus tegevus pensionipõlves. Majanduslikus mõttes saaks ta vabalt hakkama oma säästudest ja pensionist elades. Kuid mesindus annab päevadele sisu ja pinget, vahel ka kirumist ja ebaõnnestumisi, aga palju rohkem rahulolu õnnestumistest ja teadmistest, et ta suudab olla edukas mesinik ja mesilaste partner. Eks ole, nõnda mõtlevad ka paljud Eestimaa mesinikud – nagu vist suur osa kõigist maailma mesinikest.

*Kilde Arne Axeni juttudes kuuldust
pani kirja
Aleksander Kilk*

Mesilaste hukkumine

Mesilasperede kollaps (*colony collapse disorder* ingl.k., *Bienensterben* saksa k) on väheuuritud nähtus, mille korral tarust kaovad kõigepealt töomesilased. Esmakordselt kasutati sellist terminit Põhja-Ameerikas 2006.a lõpul tabanud perede suremisel. Viimasel ajal on veel arvukalt peresid hukkunud Belgias, Prantsusmaal, Itaalias, Hispaanias, Taivanil, meile lähimatest riikidest ka Poolas. Saksamaal hukkus isegi 40% peredest, kuigi meedia eitab kollapsi toimumist. Sumud peret iseloomustavad järgmiste nähtuste üheaegne esinemine:

1. tarus pole elus ega surnud mesilasi, neid pole ka lähimbruses,
2. tarus on haue,
3. tarus on mett ja suira, aga koid ja vargamesilased ei hakka seda kohe

ründama, vaid teevad seda alles teatud b) aja möödumisel.

Perede kollapsit iseloomustavad:

1. väliskorjele lendavate mesilaste vähesus, neid ei piisa haudme hooldamiseks,
2. tarus on ema ja noored mesilased,
3. mesilased ei võta suhkruisurpiti ega valkaineid sisaldavat sööta.

Kollapsi täpne põhjus pole teada. Samuti on selgusetu, kas sellel on üks põhjus või mõjuvad mitu faktori koos. Alljärgnevalt on need põhjused loetletud enam-vähem olulisuse vähenemise järgi.

- a) **Vähene sööt, nälginine ja ebasoodne ilm.** USAs eelnes perede hukkumisele kuiv ja soe talv, seejärel korjevaene periood.

b) **Pestitsiidid ja insektitsiidid.** Nende mõju on raske kindlaks teha, sest mesilastega rännatakse Ameerikas tuhandete kilomeetrite kaugusele. Suira hulka sattunud saast võib hakata mõjuma alles talvitumise lõpus. Surnud perede mee ja suira uurimine pole esialgu aidanud leida ühest hukkumise põhjust. Pikaajaline on ka pinnasesse sattunud pestitsiidide mõju nektari kvaliteedile. Näit katsetes termiitidega mõjus *imidacloprid* immuunsüsteemi nõrgendavalt ja orienteerumisvõimet halvavalt.

c) **Antibiootikumid ja medikamendid.** Enamik mesinikke, kelle pered hukkusid, kasutasid antibiootikume ja teisi medikamente. Võib arvata, et mõned nendest soodustavad kollapsit, kuigi

täpseid tõendeid selle kohta pole. Küll aga on mõned teated, et hukkunud perede lähedal asuvate mahemesinike pered ei sumnud ära, nemad aga ei kasuta medikamente. Pole välistatud, et keskkonna saasta, pestitsiidide ja peredes kasutatud medikamentide koosmõjul tekkis keemiline reaktsioon, mis mõjus peredele surmavalt.

d) **Immuunsüsteemi puudulikkus ja haigusttekitavad mikroorganismid.**

Mõne uurija arvates võib mesilastel mitme varemgi tuntud haiguse koosmõjul tekkida immuunsüsteemi puudulikkus, n-ö „mesilaste AIDS”. Teatavasti levivad mesilaste haigused nõrkadest nakatunud peredest tugevamatesse tervetesse röövmesilaste kaasabil. Kuna röövmesilased ei tungi kollapsisse langenud peresse, siis nad ei levita ka seda. Veel on kollapsi tagajärjel sumnud perede tarud desinfitseeritud DNAd hävitava radioaktiivse kiirgusega. Nendesse pandud terved pered arenesid normaalselt. Valeks on osutunud ka arvamus, et kollapsit põhjustab euroopa haudmemädanik või noseematoos. Ühes osas sumnud peredes esines noseematoosi, teistes aga polnud seda üldse.

2007. a avaldatud uuringu järgi on varroaldest kõige suurem meemesilaste hukkumise põhjustaja, sest koos temaga levivad teised viirushaigused (deformeerunud tiiva DWV ja ägeda paralüüsi APV viirus).

2004. a leiti mesilasperedes israeli akuutse (äge) paralüüsi viirus (IAPV), mis

kuulub *Dicistroviridae* hulka. Uurijad tegid kindlaks, et 30-st kollapsi tagajärjel surnud perest esines see viirus 25 peres ja vaid ühes 21-st ellujäänud perest. IAPVga nakatunud pere mesilastel esineb paralüüs, nad surevad väljaspool taru. See viirus avastati ka Austraalia mesilastel, neid toodi USAsse 2004. a. Aga Austraalias pole mesilastel varroatoosi, mis põhjustab viirushaiguste levikut. Seetõttu IAPV ei põhjustanud Austraalias sellist kahju kui arvatavasti USAs. Nüüd kavatsevad teadlased nakatada terveid peresid IAPVga, et uurida nende käitumist.

Arvatakse, et immuunsüsteemi puudulikkuse või muul põhjusel end halvasti tundvad mesilased **ei tule taru tagasi**, sest kardavad nakatada teisi mesilasi.

e) **Geneetiliselt modifitseeritud taimede nektar ja õietolm.** Nende mõju mesilaste tervisele on esialgu vaid üks hüpotees, mida pole esialgu ei tõestatud ega ümber lükatud. Aga USAs on geneetiline modifitseerimine kõige rohkem levinud nagu ka mesilaste kollaps. Pole välistatud, et GM mõjub mesilastele kaudselt, näiteks nõrgendab nende vastupanuvõimet noseematoosi suhtes.

f) **Kliimamuutused.** Kollapsile eelnes USAs erakordselt kuiv ja soe talv, paljud taimed ei õitsenud kevadel, järgnes järsk temperatuuri langus. Ka elutingimuste kiire muutumine, mis on seotud tuhandete kilomeetrite pikkuste rändkorjetega, mõjuvad stressi tekitavalt. See on kõiki haigusi soodustav asjaolu.

g) **Elektromagneetiline kiirgus.** Mobiiltelefonide mõju kollapsi tekkimisele on ilmselt sensatsiooni otsivate ajakirjanike ilmne liialdus. Kui võrrelda elektromagneetilist kiirgust telefoni vahetus läheduses ja ühe kilomeetri kaugusel, siis nende tugevus erineb miljon korda. Juba aastakümneid on kasutusel teisi tugevamaid elektromagneetilise kiirguse allikaid ja need pole põhjustanud mesilaste hukkumist. Käesolevaks ajaks pole leitud mingit tõestust mobiilide mõju kohta kollapsi tekkimisele. Ka see asjaolu, et vargamesilased ei ründa hukkuvat peret, viitab tõenäoliselt sellele, et põhjust tuleb otsida tarust. Midagi olulist on seal korrast ära.

Kas mesilasperede kollaps on ikka midagi enneolematut? Massilist suremist on alati olnud. Näiteks 1996. a Taanis suri 50 % peredest varroatoosi ja ägeda paralüüsi (APV) tagajärjel. 2002/2003 külmal talvel hukkusid paljud pered Eestis ja naaberriikides, Venemaal üle 70 %.

Lõpuks tuleb öelda, et kollapsisse sattunud peresid pole mõtet päästa, ühendades neid tervete peredega. USAs sõltub meemesilastest paljude kultuuride saak, näitena võib tuua virsiku, soja, õuna, pimi, kirsu, vaarika, põldmarja, jõhvika, arbuusi, meloni, kurgi, maasika jne.

Vaata lisaks internetilehelt

www.axcessnews.com/index.php/articles/print/id12286

Interneti materjalide põhjal
Evald Übi

Varroatoositõrje – veel pole hilja!

Ei tasuks lasta end petta. Kui ka kogu suve jooksul ei nähtud ühtki lesta ei maks loobuda lestatõrjest. Mitmedki mesinikud kogesid sel suvel, et sügisel tegemata jäänud lestatõrje maksis end kätte augustikuisse perede väljamine misega. Kust küll tuli nii palju deformeerunud tiivadega mesilasi ja miks hukkus haue? Kas tõesti oli möödunud sügisel tegemata jäänud lestatõrje tulemusel pärast mee võtmist peres nii palju lesta, et ei suudetud isegi kogu hauet üles kasvatada?

Praegu ei ole veel hilja!

Viimaseks sügisesektõrjeks sobib odav ja mesinduskauplustes saadaolev oblikhape.

Oblikhappe-suhkrulahusega tilgutusraviks tuleb valmistada lahus 75 g kristallisest oblikhapest, 1 kg suhkrust ja 1 l veest. Soovitav on kasutada destilleeritud (vihma) vett või vesi enne kasutamist läbi keeta ja jahutada. Saadakse 1,66 liitrit lahust, millega võib ravida kuni 50 mesilasperet. Kümne pere raviks tuleb võtta komponente vastavalt viis korda vähem s.o 15 g kristallist oblikhapet, 200 g suhkrut ja 200 ml vett. Hilisügisel haudmevabal ajal tilgutatakse ravilahust süstlaga doseerides kärjetänavas asuvatele mesilastele.

Doseerimine ja ravimine

4 – 5 ml lahust ühe mesilastega täidetud kärjetänavaga kohta
(Langstroth või Zander raamide korral 4 ml);
20 – 25 ml nõrga,
30 ml keskmise,
35 – 40 ml tugeva ning
50 ml väga tugeva mesilaspere kohta.

Tähelepanu!

Mesilaspere on tundlik üledoseerimise suhtes ja mesilased peavad saama vahetult pärast ravimist lennata. Ravimise päeval peab välisõhu temperatuur olema üle 0°C.

Ära jäta oma mesilasi ravimata!

Uku Pihlak

Vastukaja eelmises lehes ilmunud M. Rebase artiklile „Mesinike mõtteid Eesti meeturust ja selle tulevikust”.
Autori soovil kirjaviis muutmata.

Mesinduse ühistegevuse perspektiividest

Alljärgnevalt lubatagu mul avaldada mõned mõtted vastukajana Martin Rebase artiklile „Mesinike mõtteid Eesti meeturust ja selle tulevikust”. Olles aastakümneid tegelenud meeturustamisega - tundub mulle võrastav – kui „lihtsalt” ja „paremini” siis too uus ühistu asjadega peaks hakkama saama...

Kirjutatust paistab, et mesinike olukorra parandamiseks (meehinna tõstmiseks) on ainuke väljapääs -luua uus mesindusühistu – kes siis tegeleks nii mee kokkutoimetamise, pakkimise ja turustamisega – ning tehes seda siis mesinikele soodsamalt. Ning et põhiline - mis selle käimalükkamiseks ja mesinike lootuste (kõrgema meehinna, suurema käibe) tagamiseks vaja oleks siis leida pädev juht...kes sellega oleks nõus tegelema hakkama, muud soodsad lahendused tulevad justnagu iseenesest.

Paraku tundub siin uue ühistu põhjendamisel domineerivat lihtsustatud, idealiseeritud käsitlus ning tegelike meeturustamisprobleemide mittetunnetus. Loetleksin ette nood tegelikud probleemid – milles tolles kirjutises õieti üldse juttu ei tehtud:

1. Meehinna ja käibe määrab meeturg. Ja ainult! Paraku see tähendab meeturgu, mis on piiratud Eestiga! See jutt, et nüüdsest EL-s on meile kõik turud lahti – on müüt! Sest esiteks iga maa kaitseb oma turgu –ja keegi meid sinna ei oota. Ja teiseks on meie mee hind tunduvalt kõrgem kui lõunamaadest pärit meedel ning jutud meie mee parematest omadustest ei määjuta sealseid hulgiostjaid, kelle ainuke kreedo on osta võimalikult odavalt (näiteks Hiinast, Argentiinast, Ukrainast, Ungarist...). Kardan, et Eestis pole ükski teine mesindusfirma niipalju katseid teinud mee ekspordi saamiseks kui Sireli (3 Saksa messil osalemist oma stendiga, mitmed messid kaasstendiga, mitmed muud turustamiskampaaniad välismaal (jätame siinkohal nende maksumused nimetamata) – seni ainsa tulemusega, et selgeks saada

see, mis ülal väidetud! Paratamatult meie turg sõitub pea ainult Eesti elanike meetarbehajumustest ja kodumaise meetarbitimise propageerimistest. Ja kui keegi leiab – et turgu saab suurendada uue ühistu tekitamisega – siis tegemist on lihtsalt olemasolevast turust mingi tüki haaramiskatsega –olemasolevate OÜ-de ja nende praeguste partnerite arvelt. Sest need mitmed OÜ-d tegelevad ju ka mesinike mee müümisega. Uue OÜ loomisega on tegemist katsega võtta osa turgu neilt – ja anda siis see n.ö. uutele tulijatele. Suuremat supikatelt selline tegevus paraku ei loo... Millegipärast pole ka juttu tolles artiklis – et iga asi maksab midagi. Maksab meepakendamine (kas tulevases ühistus on sellist tööjõudu, kes oleks nõus pakendamata mett ilma rahata?), maksab turustamine (kus tõusvad transpordihinnad pole mitte kõige suurem kulunäitaja) – sest ka see on töö. Kes viimases kahtleb – võib ju mõelda n.ö. klassikalisest mee müügist turul – palju maksab müüja üks tööpäev? Miks eeldatakse, et nood pakendamised – turustamised n.ö. uue OÜ poolt on siis odavamad ehk siis mesinikele soodsamad?

2. Paljudele mesinikele tundub olevat omane arusaam – et kui ostetakse mett kokku hulgihinnaga ja poes maksab pakendatud mee kilogramm 2...3 korda rohkem – et siis see pakendamise/turustustegevus on ikka üks väga väga tulus ettevõtmine! Ja selle n.ö. vaheltkasu, mis justnagu olemasolevad OÜ-d rikkaks teevad - saaks siis hoopis mesinike vahel jagada. On ju see argument väga tugevaks põhjenduseks uue, parema, efektiivsema jne ühistu loomiseks. Siinkohal tahaks küll sellist indu maha jahutada. Praeguses olukorras mee hinnapoliitika on suuresti määratud kaubanduskettide ja odavamalt mett pakkivate firmade poolt. Kahjuks ei luba lepingulised sidemed kettidega konkreetseid asju avaldada – kuid seda saab öelda küll

– et kasum mesindusega tegelevatel OÜ-del, kes tegelevad ka mee kokkuostuga mesinikelt – on viidud miinumini. Sest pakendusfirma peab kinni maksma ka näiteks ketisisesed transpordikulud (mis järjest kasvavad); järjest suurenevad maksumarvud tootjale ja kettide pealehindlused.

3. Konkreetset Sireli kohta vast niipalju, et meil on keskmine palk paraku allpool Eesti keskmist; – ja kui too uus ühistu leiab ettevõtja ja pakendajad-turustajad – kes on nõus veelgi madalama palgaga... siis võibolla tõesti õnnestub ka mee kokkuostuhinda tõsta üle praeguse turuhinna. Enne seda aga tuleks siis osta logistiliselt soodsas kohas maalapp, kuhu siis kõigile nõuetele vastav hall püsti panna (mitmed miljonid?!) - ja tootmine käima panna. Mis ei tähenda sugugi seda – et see mesi siis ka kohe ära müüakse. Sest – kust raha investeeritakse tuleb – ja kust tuleb siis selline odav tööjõud? Ja kus on see täitmata niis meie meeturul? Kus on turu-uuringud – mida tänapäeval on eelduseks iga uue firma loomisel Turu-uuring peaks siis kindlustama loodava OÜ tegevussuuna seni täitmata turuosas?! Ja kus on siis see täitmata meeniis meie meeturul?

4. Kaubanduskettidega tegeledes on nende põhitingimuseks piisava käibe tagamine aastate vältel. Sellisele tingimusele (+ nõuete kohane töölusruum) vastavad meil vaid mõned üksikud mesinikud. Paraku ei soovi ketid näha kord Jüri, kord Mari meepurke – nad tahavad kindlat kaubamärki - mis on tööle hakanud peale pikaajalist õigustust tarbijate ees ja turul olekut. Sest kaubamärgi tuntusega kindlustatakse ka kette rahuldav meekäive. Paraku sellise kaubamärgi saavutamise ei teki üleöö – vaid pikaajalise, tarbijate usaldust väärinud firma tegevusega. Ka ei teki selline tuntus ilma täiendavate rahaliste kulutusteta.

5. Sireli on varasematel aastatel püüdnud mesinikele vastu tulla, pakkudes kõrgemat hulgihinda kui teised kokkuostjad. Seda siis naiivses lootuses – et siis mesinikud enam odavamalt ei müü. Paraku tuli selles pekkuda, sest leidsid alati sellised firmad – kellele müüdi mett ka odavamalt – mis kokkuvõttes tähendas Sirelile suuri probleeme oma kallimalt saadud mee müügil. Sellest kurvast kogemusest on nüüdseks õppust võetud – tänapäevane turumajandus ei võimalda sellist heategevust – et ostetakse kaupa kokku üle turuhinna. Mesinikud muidugi soovivad kõrgemat hinda – kuid tuleb arvestada ka seda, et müües hulgihinnaga pole vaja endal turustamisega tegeleda. Ja veel - tuleb ka aru saada – et mee ostuhinna tõstmise korral (nagu on näidanud ka Sireli kogemus) – tuleb asemele kohe konkurent – kes pakub odavamat hinda – või siis hoopis pääsevad täielikult mõjule konkurendid – kes ostavad veelgi odavamat import-mett. Nii üks kui teine vähendavad oluliselt tolle kõrgemat hinda pakkuva ja järelkult ka kauplusekettidelt kõrgemat hinda küsiva firma käivet. Ja see omakorda paneb küsimärgi alla selle mesinikele meeldiva hinna pakkuja kauplusekettides püsivuse üldse – või uutesse sisenemise! Sest see on paraku üks turumajanduse tahkudest – ja siin ei anta armu kellegile, kes selle vastu eksib.
6. Juba praegu on meil müügil Hiina mesi – mis teatavasti oli veel hiljuti EL-s keelatud. Sellele lisanduvad veel mitmed import-meed, mille hulgihind on samuti tunduvalt odavam kui Eesti mee praegune hulgihind. Eksisteerib ikkagi veel, hoolimata EML kontrollreididest, ebaaus konkurents ka Eesti mee turustamisel. Mis siis annab

lootust – et vaat nüüd – tuleme õigete meestega (seniste ebaõigete asemel) ja õigete, mesinikele sobilike hindadega – ja siis saame endale piisava meekäibe – kui meeturg isegi on väga-väga kitsas ja ka olemasolevatel firmadel on siin piisavalt mõtlemist, et kasumisse jõuda. Ja veelkord - igasugune meehinna tõstmine avab tee konkurentidele – kes seda odavamalt pakuvad – ja kallima mee pakkuja langeb konkurentsist välja. See etapp on Sirelis ka üle elatud – ja paraku tuli sellest õppust võtta.

7. Kokkuvõttes võiks öelda – et tuleks enne pikalt mõelda – kui võtta ette ühistegevus sellises piiratud, küllatki tiheda konkurentsiga turu valdkonnas. Ja see ei ole sugugi lihtne tee ega töö. Kui oleks osanud ette näha – millised probleemid on ilmnunud mee turustamisel, kardetavasti poleks allakirjutanu seda teed jalge alla võtnud! Kuid kui juba sai algus tehtud – siis seda on teatud jonnakusega ikkagi läbinud mõte seda edasi teha ja püüda teha seda niihästi kui on olnud võimalik. Samas tuleb endale selgelt aru anda – et Eesti mee turustamisega tegelemine meie piiratud turu tingimustes ei kuulu just soodsate äriiliste tegevuste valdkonda. Ning iga lisanduv meefirma – mis nime all tahes – vähendab mingil määral teiste niigi piiri peal olevat käivet, saamata seejuures ka endale piisavat käivet. Sest vaevalt olemasolevad firmad

*Õnnitleme tublisid mesinikke.
Soovime septembri ja oktoobri
sünnipäevalastele tervist, jõudu ja
rõõmsat meelt mesilastega
toimetades*

<i>Ilmar Ernits</i>	86	28. oktoober
<i>Arne Algo</i>	83	8. oktoober
<i>Gustav Liivamägi</i>	79	4. oktoober
<i>Allan Astel</i>	76	24. september
<i>Johannes-Feodor Virit</i>	75	10. september
<i>Era Virnas</i>	70	9. september
<i>Jüri Ploom</i>	70	14. oktoober
<i>August Rapp</i>	70	23. oktoober
<i>Mart Rannu</i>	65	9. oktoober
<i>Arvo Pertel</i>	65	18. oktoober
<i>Maire Ojabstein</i>	60	27. september
<i>Jüri Esinurm</i>	60	20. oktoober
<i>Vello Lauge</i>	55	11. september

Palju õnne!

seetõttu püssi pöösse viskavad.... See, kes vähegi jagab majanduses – teab, et käibe on üks põhilisemaid tegureid firmade eksisteerimiseks. Nii tehakse karuteene nii endale kui teistele – ehk kokkuvõttes nõrgendades kõiki olemasolevaid mesindusfirmasi tehakse karuteene Eesti mee müügile üldse – sest Eesti mee turg ei kuulu kiirelt kasvavate turgude nimistusse.

Lõpetuseks - sooviks ka tänada seniseid Sireli koostööpartnereid - mesinikke, kes on olnud ja jäänud - ja loodetavasti ka jäävad - Sireli mesindusega nii raskematel kui ka kergematel aegadel.

*Peep Martverk
Sireli mesinduse OÜ
Sireli mesindustalu
TTÜ dotsent*

M. Rebane vastab

Ühistegevuse idee tekkis mesinike vestlusringides mesinduspäeval Jänedal ja Väike-Paalas ning minu artiklis esitatud teesid olid vaid lühikokkuvõtte neist. Kõne all olev ühistu loomise mõte tõstus arutelul, kus osalesid kohal viibinud suuremad mesinikud üle Eesti ning see sai kahtlemata innustust ka Saaremaa kogemuste kuulamisest, kus samane ühistu edukalt tegutseb.

Üheks ühistulise tegevuse eeliseks peeti seda, et selline organisatsioon ei taotleks kasumit tootja ja tarbija vahel olevale kolmandale osapoolale, mistõttu tal on võimalik hakama saada ka suuremas konkurents, sa-

mal ajal tunnetades mesinikele sobivaid hinnapiire. Taolise ettevõtmise kulud on väiksemad kui pakendajatel, sest logistikas, pakendamises ja müügiotses on võimalik ühel või teisel moel kasutada ühistu liikmete endi ressursse.

Teisalt lisaks mee hinnale on probleemiks ka mee müümine üldse – tihti ei ole ka madala hinnaga mett võimalik ära müüa. Arusaadavalt otsisid ja otsivad mesinikud sellele lahendust.

Kahe arutelugrupi jooksul käidi välja palju ideid mee turustamiseks, analüüsiti meeturu olukorda ja mesinike probleeme. Ühistu

loomine ei olnud mesinike jaoks eesmärk iseneses, vaid pigem tekkinud turustamis-ideede realiseerimise vahend. Muuhulgas nenditi, et mesinikel oleks sel teel kasulik mõõda minna kaubanduskettidest, mis pärivad kontakti tarbijaga ning pakuti võimalusi meeturu laiendamiseks.

Analüüsitud ja teemade kaupa struktureeritud kokkuvõtte kõnealuselt uuringust on kättesaadav võrgupaigas www.mesindus.ee.

*Martin Rebane
EML juhatusel liige,
Tartu Ülikooli sotsiaalteooriate magistrant*

Mesinike esindajad kohtusid ministriga

Esmapäeval, 15. oktoobri pärastlõunal oli põllumajandusministri töökabinett enam kui tunni vältel tulvil mesindustemalisi küsimusi-vastuseid ja arutelu mesinduse olukorra ja probleemide üle. Minister Helir-Valdor Seeder võttis vastu EML ja Eesti Meetootjate Ühenduse esindajad, et mured ja ettepanekud ära kuulata ning lahendusvõimalusi arutada.

EML poolt koostatud pöördumises oli esikohale toodud mesilate registri loomine. Registri järele on suur vajadus mesilashauguste seire, ennetus- ja tõrjetöö eesmärkidel, aga samuti selleks, et eraldada ikaldus- või mesilasperede suure (talvise) hukkamise toetust. Samas võimaldab registri andmestik saada üldist ülevaadet ja praegusest oluliselt täpsemaid statistilisi andmeid Eesti mesinduse kohta.

EML tõstas mesilashauguste tõrje probleemid, millest riik ei taha praegu midagi teada. Tehti ettepanek mesilashauguste osas tauditõrje eeskirjade kehtestamiseks ja nende lülitamiseks riiklikku loomatauditõrje plaani. See võimaldaks seire riiklikku rahastamist. Ühtlasi tehti ettepanek, et ameerika haudmemädaniku kui eriti ohtliku mesilastaudi seire ja tõrje kulud oleksid täies ulatuses kaetud riigi poolt.

EML tõstis taas üles mesilaste ohustamise taimekaitsetöödega, sest praegune seadusandlus ei taga mesilaste kaitset. Varasema määruse järgi pidi taimekaitsetööde tegija teavitama 2 km raadiuses mesinikke vähemalt 2 päeva enne tööde alustamist. Alates aprillist 2006 aga peab tööde teostaja või põllu omanik/rentnik teavitama ainult neid mesinikke, kes on kevadel ise endast põllupidajale teada andnud.

Sellega on kogu vastutus võimalike kahjude eest lükatud mesinikule – kui tema pole kõiki 2 km raadiuses olevate põldude harijaid üles otsinud ja neile oma mesilastest teada andnud, vastutab ta ise mesilaste võimalike mürgistuste eest. Seaduseloojad põhjendasid, et mesilate ja

mesinike kohta pole põllupidajatel kusagilt andmeid saada – register ju puudub. Nõnda ei saavat põllumees omal initsiatiivil kuidagi mesinikuga kontakti otsida ja taimekaitsetööde kavast teada anda.

Suuremad kahjud taimekaitsetöödest sünnivad siis, kui pritsitakse õitsvaid kultuurtaimi (raps, rüps, viljapuud, marjapõõsad) või umbrohtu. Põllumajandusministri määrus nr 50 (20.aprill 2006) "Nõuded taimekaitsevahendite kasutamisele" küll väidab, et üldjuhul ei tohi õitsvaid taimi pritsida, kuid lubab seda teha juhul, kui taimekaitsevahendite märgistus seda lubab. Tegelikult juhtub ikka veel, et keset päeva pritsitakse õitsvat rapsipõldu, kus mesilased õitel tööhoos, kuigi seadus seda keelab.

Ja õitsval umbrohuväljal tehakse *Roundupi* abil umbrohutõrjet üsna rahu-meeli, sest see kemikaal polevat mesilastele ohtlik. Aga kui mesilased tõrje ajal parasjagu õitel nektarit koguvad, siis uhatakse nad ju tõrjevedelikuga üle. Osa mesilasi jääb põllule, aga osa jõuab koos kogutud nektari ja kemikaalikoormaga tarusse. Kas me võime seejärel rahuliku südamega öelda, et meie mesi on kogutud puhastelt looduslikelt aladelt ja igati tervislik?

Veel tegi EML ettepaneku hakata välja töötama mesindust ja mesilaste pidamist reguleerivat seadusandlust. Viimastel aastatel on sagenenud juhtumid, kus mesiniku ja tema naabrite või teiste piirkonna elanikega on tekkinud konfliktid, sest mõnigi murelik kodanik ei soovi, et mesilased tema naabruses või üldse tema elukoha lähedal lendavad. Teisest küljest on mesinikul õigus oma harrastusega või mee tootmisega tegelda.

Eeskirju selle kohta, kuidas teha nii, et mõlema poole õigused ja kohustused oleksid piisavalt arvesse võetud, Eestis seni veel pole. Mõned kohalikud omavalitsused on küll asja arutanud, aga mesilaste pidamise reegleid pole seni veel kusagil kehtestatud. Lahenduseks saaks

olla üldised regulatsioonid ja mesilaste pidamise eeskirjad, mis pannakse kokku põllumajandusministeeriumi ja EML koostöös.

Veel räägiti ministri ja tema kaaskonnaga mesindusalasest nõustamisest ja erialasest väljaõppest, mida tuleks riiklikult toetada. Tõstatati ka küsimus võimalikust riiklikust mesinike otsetoetusest, näiteks talvesöödaks vajaliku suhkru ostmiseks. Minister mõtles kaasa ja arvas, et see oleks võimalik ainult registris olevate ja mee tootmisega tegelevate mesinike puhul. Kui toetussumma oleks nt 100 kr pere kohta ja kokku oleks 30 000 mesilasperet, siis tähendaks see riigile aastas 3 miljonit krooni kulu. Pole just palju praeguse Eesti majandusliku seisu juures! Selle mõtte toetuseks tuleks arvestada ka mesilaste tolmeldamistööst aedades, põldudel ja looduslike taimeliikide sündivat kaudset tulu, mis ulatub enam kui poole miljardi kroonini aastas!

EMÜ esindajad väljendasid muret mee turustamise probleemide üle ja kutsusid ministeeriumi üles piirama mee importi Eestisse. Lisaks arutati meie kaubanduse tugevat ketistumist, mistõttu mesinikel pole oma mett kuigi lihtne suurkauplustele pakkuda. Ministri arvates võiks asja parandada see, kui mesinikud koos või ühistu(te) kaudu mett pakendaksid ja turustaksid.

Kohtumise lõpus lubas minister, et mesinike muredega hakatakse peatselt tegelema, võttes aluseks arutelu käigus kuuldu ja hoolikalt analüüsides EML kirjalikus pöördumises esitatud mõtteid ja ettepanekuid. Arutelu käigus tegid nii minister, asekanterid ja nõunik rohkesti märkmeid. Esimese peaaegu-et-lubaduse ütles minister lõpus ka välja – mesilate registri loomist hakatakse ette valmistama üsna pea.

*Kokkuvõtte koostamisest koostas
Aleksander Kilk*

TEATED

Vabariiklikud mesinike sügispäevad toimuvad Jänedal 24.-25. novembril algusega kell 10.

24. novembril:

1. Euroopa Liidu sh Soome mesinduse üldine olukord ja arengusuunad, GMO ja mesindus, meeturg ja selle arendamise võimalusi. Kari Valonen Soome ML-st.
2. Kokkuvõtte EML tegevusest – mesindusprogrammist 2004 – 2007, uue programmi 2007 – 2010 tegevuste kava; meepromoprogrammi tulemustest; EML tegevuse finantsiline külg, EML liikme-maksude laekumine, 2008.a. liikme-maksu suuruse arutelu ja kinnitamine; EML kevadkoosoleku ja suvise mesinduspäeva kavandamine.

3. Ülevaade Läti mesindusest. Muljeid Apimondia maailmakongressilt Austraalias. Armands Krauze ja Juris Šteiselis Läti ML-st.
4. Uued trükised (J. Riis, A. Rohtla), soome keelest tõlgitud raamatu "Praktiline mesindus" valmimise kavast (U. Pihlak), valmiva "Meeraamatu" tutvustamine.
5. Aasta mesiniku 2007 valimine
6. EML tellitud filmi "Aastaring mesilas" esilinastus.

Õhtul:

Meenutusi õppereisist Soome 2007.a. suvel – lühiülevaade ja film. Osavõtjatele soodustingimustel Jänedal loogastuskeskuse võimalused. Ööbimisvõimalus külalistemajas.

25. novembril:

1. Maaeluvõrgustik: eesmärgid ja võimalused. Maaelu arengukava 2007-2013. Krista Kõiv.
2. A. Rohtla jagab kogemusi:
 - huvitavaid ja üllatavaid tulemusi varroalesta arvukuse diagnostikas 2007.a.
 - katsed aurugeneraatoriga tarukorpuses kargi sulatada.
3. Mesilashaiguste, sh ameerika haudmemädaniku ja varroatoosi seire ja tõrje kogemusi 2007.a., tegevuskava mesilashaiguste seireks mesilates 2008.a. A. Raie, A. Oherd.
4. Suur meesaak teeb rõõmu ja toob ka muret – kuidas mett rohkem ja soodsamalt müüa?
5. Kohapeal algatatud teemade arutelu, küsimused-vastused.

Kohalikud ja piirkondlikud mesinduspäevad

Tartu Aiandus- ja Mesindusseltsi loengud Soola tn. 1a kella 17–20-ni

14.11.2007. Talvised tööd mesilas. H. Kalda.

12.12.2007. Mesil ja mesindussaadused – omadused, kasutamine, kvaliteet. J. Tull.

09.01.2008. Mesilaste viirushaigused, nende seos varroatoosiga. Ilme Nõmmisto.

Tallinna Mesinike Seltsi teabeõhtud toimuvad Tallinnas Akadeemia tee 23a (võimalik on toimumiskoha muutus seoses remondiga) kell 17.30...20.30.

13.11.2007. Mesindusalastest uuringutest meil ja mujal maailmas. Korraldab U. Pihlak.

11.12.2007. Mee olulisemad omadused ja kvaliteedinäitajad – tarbijate ootused ja tege-likkus. Korraldab U. Pihlak.

08.01.2008. Mesindamismetodite erinevaid võimalusi. Korraldab U. Pihlak.

Harju Mesinike Selts, Marja 4d, kell 17–19 õppe- ja teabeõhtud järgmistel teemadel:

28.11.2007. Kärgede sorteerimine ja sulatamine, kvaliteetse vaha saamine. Vahasulatus tehnoloogilisi lahendusi. H. Taim, U. Pihlak.

30.01.2008. Mesilaste tõud. Kraini, itaalia ja buckfast-mesilased, nende võrdlus ja sobivus Eesti kliimasse, Tõuparanduse võimalusi. Mai Endla, A. Lauge.

Põlvamaa Mesinike Seltsi mesindusloengud toimuvad Räpina Aianduskoolis kl 17–19-ni järgmise kava kohaselt:

23.11.2007. Abiperede kasutamine meetoodangu suurendamiseks. A. Rohtla.

26.01.2008. Mesilasema tähtsusest, tema mõju pere toodangule, rahulikkusele ja talvekindlusele, lektor A. Rohtla.

Saaremaa Mesinike Seltsi mesinduspäev toimub 01.12.2007.a. Kuressaare Päevakeskuse ruumides Pikk tn. 9 kl 10–15-ni.

Teemad: Vaha sulatamine ja puhastamine, kvaliteetse vaha saamine. Kokkuvõtted ja hinnangud 2007.a. mesindushooajale – mida oli sellest õppida? Esinevad A. Lauge, A. Lokna, H. Taim.

Põltsamaa Mesinike Seltsi korraldusel toimub mesindusõppus 17.11.2007 kl 10–15-ni Põltsamaa Kultuurikeskuses.

Teemad: Mesilasperede ja mesindusalase tegevuse registreerimine ning sellega seonduv seadusandlus – esineb Jõgeva VTA inspektor. Mee omadused ja kvaliteedinäitajad ning neid mõjutavad tegurid. Kuidas saada head vaha? Lektorid J. Lugus, J. Langebraun.

Järgmine EML ajaleht "**Mesinik**" nr. 6 (44) ilmub detsembris 2007. Teadete ja reklaami avaldamine "Mesinikus" on EML liikmetele tasuta, teistele vastavalt kokkuleppele. Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: aleks.kilk@mail.ee või uku.pihlak.002@mail.ee,

EML kontaktelefon: 52-93589 (A. Kilk) või EML kontor (J. Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn)

teisipäeviti ja reedeti kell 10 – 16 tel. 63 764 93. Mesindusalane teave ka Internetis: www.mesindus.ee

Eesti mesindust arendatakse käesoleval ajal Eesti Mesindusprogrammi

"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2004 – 31.08.2007" tegevuste kaudu

Mesindusprogrammi eesmärkideks on: mesinike ja mesindusseltside abistamine ja toetamine mesinduspäevade ja –õppuste korraldamisel ning kohaliku mesindusel edendamisel; teabelevi arendamine ja mesinike erialane parem teavitamine; mesinduse efektiivsete tehnoloogiliste lahenduste arendamine, tutvustamine ja propageerimine; toote- ja turuarenduse tegevuste suunamine ja toetamine; varroatoosi ja teiste mesilashaiguste tõhusate tõrjemetodite ja –võtete propageerimine ning mesinike nõustamine mesilashaiguste tõrjel; mee kvaliteedi seireuuringute korraldamine ja mesinike teavitamine ning nõustamine küsimustes, kuidas mee tootmise ja käitlemise protsessis mee kvaliteeti säästa ja parandada.